

MILJÖSAMVERKAN SKÅNE

Projektbeskrivning Kvikksilversanering av avloppsrör vid tandläkarkliniker

Niklas Hansson
010-224 13 64
Niklas.hansson@lansstyrelsen.se

Datum 2022-02-15

1. Problembeskrivning

Kvikksilver är en mycket giftig och lätttrörlig tungmetall som ansamlas i näringskedjan. Sedan 2009 finns ett generellt nationellt förbud mot att släppa ut kvikksilver eller varor som innehåller kvikksilver på den svenska marknaden. Läckage av kvikksilver från tandläkarkliniker har historiskt medfört ett utsläpp av kvikksilver även om de på senare år har minskat. Delar av utsläppen har fastnat i utgående avloppsrör och därför är sanering av avloppsrören särskilt viktiga i syfte att hindra vidare spridning.

Det nationella- och skånska miljömålet giftfri miljö beskriver att förekomsten av ämnen i miljön som skapats eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Tillsyn över industrier och miljöfarliga verksamheter såsom tandläkarkliniker är viktiga instrument för att uppnå miljömålet. Vidare är det av stor vikt att minska mängden kvikksilver i reningsverkens slam i syfte att uppnå ett cirkulärt samhälle.

Ett nytt regionalt åtgärdsprogram för miljömålen är under framtagande för Skåne och motsvarande frågor för giftfri miljö och levande sjöar och vattendrag väntas finnas kvar.

Kommunen är enligt miljöbalken tillsynsmyndighet för det lokala och regionala miljöskyddet gällande sanering av tandläkarkliniker. Ett projekt behövs för att stärka arbetet med sanering och tillsyn av tandläkarkliniker och avloppsrör samt ledningar.

2. Syfte

Syftet med projektet är att öka kunskapen och samsynen om sanering av kvikksilver i avloppsrör från tandläkarkliniker. En del av projektet blir också att ta fram informationsmaterial riktat till verksamhetsutövarna. Projektet ska ge mer enhetlig och effektiv tillsyn om sanering mellan de skånska kommunerna samt leda till minskat läckage av kvikksilver till det kommunala spillvattennätet samt recipienten. Samsyn ger en tydlig signal till verksamhetsutövarna i länet. En referensgrupp med branschföreträdare skapas för ökad förståelse för våra olika roller och tolkning av miljöbalkens krav. Syftet blir också långsiktig en minskad miljöpåverkan från kvikksilver i vår natur samt för människors hälsa.

Miljösamverkan Skåne	Postadress	Besöksadress	Telefon	Hemsida
Länsstyrelsen Skåne Kommunförbundet Skåne Skånes kommuner www.miljosamverkanskane.se	205 15 Malmö Box 13, 264 21 Lund	Södergatan 5 Gasverksgatan 3a	010-224 10 00 vx 0728-85 47 00 vx	www.lansstyrelsen.se/skane www.kfsk.se

3. Genomförande

Sker genom framtagande av handläggarestöd och utbildningsdag för inspektörer samt informationsmaterial till verksamhetsutövare och fastighetsägare.

Handläggarestödet omfattar tillsyn gällande sanering av kvicksilver i avloppsrör från tandläkarkliniker. Informationsmaterialet som tas fram riktar till verksamhetsutövaren och även fastighetsägaren. Utbildningen och materialet som tas fram inom projektet ska kunna användas av inspektörer och handläggare även efter projektets slut, tex via MSS hemsida.

4. Projekt mål

Projektmål	Beskrivning	Tidpunkt
P1	80% (22/27) av miljöförvaltningarna och Länsstyrelsen har deltagit vid projektets utbildningsdag	2022-10
P2	Projektet ska få medelbetyg 4 på en skala 1–5 efter utvärdering.	2022-11
P3	Skapa en referensgrupp för kunskaps- och erfarenhetsutbyte och utifrån detta ta fram relevant material.	2022-11

5. Långsiktiga effekter för målgrupper och intressenter

Långsiktiga effekter	Beskrivning	Koppling till projektmål	Tidpunkt
L1	Inspektörerna/miljöhandläggarna använder den utökade kunskapen från projektet	P1 + P2	Efter projektets slut
L2	Hjälper till att nå de skånska åtgärderna för miljömålen 2016 – 2020 (nytt program på gång)	P1, P2, P3	Efter projektets slut

6. Målgrupp och övriga intressenter

Målgruppen för projektet är i första hand miljö- och hälsoskyddsinspektörer och eventuellt miljöhandläggare vid Länsstyrelsen (främst för TVL). För informationsmaterialet är målgruppen verksamhetsutövarna/fastighetsägarna för tandläkarkliniker samt VA-huvudmännen.

7. Avgränsningar

Projektet inriktar sig på sanering av avloppsrör från tandläkarkliniker.

Övrig tillsyn av tandläkarkliniker ingår inte. Projektet fördjupar sig heller inte i kvicksilvrets påverkan på naturen och människors hälsa.

8. Projektorganisation

Ingela Gammelby	Trelleborg
Agneta Thor Leander	VASYD
Kristin Ejdehag	Lund
Johanna Sönnergren	Lund
Ingrid Thorneman	Helsingborg
Eva Giouleka	Malmö
Elin Ulander	Skånes kommuner
Niklas Hansson	Länsstyrelsen

9. Tid- och aktivitetsplan

21 juni 2021	Möte via Teams	Uppstartsmöte för projektet, definiera innehåll och avgränsningar
11 oktober	Möte via Teams	Planera och definiera projektet.
28 oktober	Fysiskt möte i Malmö, Lst	Planera och definiera projektets inriktning. Planera mötestider.
16 november	Möte via TEAMS	Planera och definiera projektbeskrivningen. Bestämma tidslinje.
7 december	Möte TEAMS	Avstämning, fortsatt planering, projektbeskrivning mm.
26 jan 2022	Möte via TEAMS	Planera och definiera projektbeskrivningen. Arbeta fram material mm.
16 februari	Möte digitalt	Planera utbildning. Arbeta fram infomaterial, vägledning och checklistor.
9 mars	Möte digitalt	Forts.
31 mars	Möte digitalt	Forts.
28 april	Möte digitalt	Forts.
19 maj	Möte digitalt	Forts.
Oktober	Utbildningsdag ”halvdag”	Presentera material och utbildning/info
november	Möte	Avstämning, problem och erfarenheter
november	Återrapportering till arbetsgruppen	Förbereda och genomföra utvärdering av projektet, analys.
December	Avrapportering färdig	Skickas till styrgruppen för godkännande
December 2022	Projektavslut	

10. Resursramar

a. *Personalresurser*

Projektarbetsgruppens deltagare bidrar med sin arbetstid, vilken beräknas vara cirka 60 timmar per person. Arbetstiden för projektledaren specificeras inte.

b. *Övriga kostnader*

Eventuella kostnader för projektarbetsgruppens deltagare betalas av respektive förvaltning.

c. *Tidredovisning*

Projektarbetsgruppens arbetstimmar ska redovisas i projektrapporten.

11. Samordning

Samordning sker genom avstämning med andra projekt och inbjuda myndigheter som föreläser. Projektledaren ansvarar tillsammans med hjälp av arbetsgruppen.

12. **Kommunikation**

a. Intern kommunikation

Arbetet sker vid arbetsmöten, övrig kommunikation inom projektgruppen sker via e-post. Projektplanen ska granskas av Miljösamverkan Skånes beredningsgrupp och godkännas av styrgruppen. Slutrapporten ska godkännas av styrgruppen.

b. Extern kommunikation

Projektmaterialet skickas via e-post till miljöförvaltningarna och Länsstyrelsen samt läggs ut på Miljösamverkan Skånes hemsida. En pressrelease bör övervägas samt internreportage inom våra organisationer för att sprida vårt arbete. Kommunikation till verksamhetsutövare bör övervägas.

13. **Plan för utvärdering**

Utvärdering av utbildningsdagen sker genom utskick av en enkät till samtliga deltagare.

Utvärdering av projektet sker genom utskick av enkäter till samtliga deltagande inspektörer. Om en kommuns/Länsstyrelsens enkätsvar utmärker sig från övriga svar kommer eventuellt en telefonintervju att genomföras.

Ingen utvärdering av de långsiktiga effekterna kommer att genomföras.

14. **Överlämnande och avslut**

Projektresultatet ska redovisas för Miljösamverkan Skånes styrgrupp senast i december 2022 och avslutas senast december 2022.